

Rijn-Maas PLASTIVAL! nieuwsbrief

Rijn-Maas PLASTIVAL
Duik in de aanpak voor
een plasticvrije delta!

Wat was het indrukwekkend: een onderzeebootloods vol met afval uit wateren en oevers van de Rijn-Maasdelta en gepassioneerde deelnemers uit onderwijs, onderzoek, vrijwilligers, overheden en ondernemers die aan de slag gingen om dat aan te pakken.

In deze nieuwsbrief kijken we terug op het PLASTIVAL met een impressie van het driedaagse festival. Daarnaast kijken we vooruit naar vervolgstappen: Naar een actieplan voor een Plasticvrije Delta.

Dank aan alle deelnemers voor jullie bijdrage tijdens het PLASTIVAL!

Terugblik Rijn-Maas PLASTIVAL 11 tm 13 maart 2025

Drie dagen lang zijn we aan de slag gegaan om samen stappen te zetten naar een plasticvrije delta. Het doel van het PLASTIVAL was om het bewustzijn van het probleem in de Rijn-Maasdelta te vergroten, partijen bij elkaar te brengen en te komen tot een gezamenlijke aanpak.

Terugkijkend kunnen we zeggen dat die doelstelling behaald is!

Meer dan 300 unieke bezoekers, variërend van studenten tot onderzoekers en van vrijwilligers tot bestuurders van gemeente en Rijkswaterstaat.

Iedereen heeft de impact ervaren van zo'n 50 m³ aan materiaal uit 16 locaties in de delta – dat zijn ruim 200 volle afval-kliks! – die tentoongesteld en onderzocht zijn in de Onderzeebootloods. Een beeld dat nog eens versterkt werd door de indrukwekkende foto's van fotoclub Phoenix en de exposities van Coastbusters uit Katwijk en Vereniging Natuur en Landschapsbeheer Goeree-Overflakkee/Doe Mee Verlos de Zee van Kwade Hoek.

De expertbijeenkomst en stakeholderdag hebben daarbij de urgentie nog eens benadrukt en verschillende concrete oplossingen voor een regionale aanpak opgeleverd.

Verschillende media hebben bericht over het PLASTIVAL. Een impressie van de drie dagen en een selectie van media vind je [hier](#).

Onderstaand een verslag per dag: Onderwijsdag, Expertdag en Stakeholderdag en een doorkijk naar het vervolg.

Onderwijsdag: studenten in actie

Fotocredits: Peter Hage

Fotocredits: Peter Hage

De eerste dag van het PLASTIVAL ging spectaculair van start in de Onderzeebootloods op het RDM-terrein. Na een eerste welkom door Wijbrand van den Brink namens het College van Bestuur van Hogeschool Rotterdam is het PLASTIVAL geopend door Judith van der Stel (Rijkswaterstaat), Karima Boukallouht (gemeente Rotterdam), Remco Neumann (Port of Rotterdam) en Marleen Goumans (Centre of Expertise HRTech van Hogeschool Rotterdam). Gezamenlijk gaven zij het startschot door leerlingen van basisschool De Klaver te vragen om de puzzel van plastic flessen te leggen voor een Plasticvrije delta.

Na deze feestelijke opening onder muzikale begeleiding van de 'Geplastificeerde Zeemansliederen' van Jutter Thijs (Matthijs Lievaard) gingen studenten van de opleiding Watermanagement van Hogeschool Rotterdam en van de opleiding eventmanagement van Albeda College samen aan de slag met de eerste onderzoeksstap: het sorteren van afval uit verschillende plekken in de Rijn-Maasdelta. Met de handen in het afval onderzochten ze welke soorten vervuiling voorkomen en in welke verhoudingen. Parallel hieraan verzorgden The Ocean Movement en Zwerfje010 workshops waarin deelnemers meer leerden over de problematiek en oplossingen van plastic soup.

Expertdag: Kennis delen en verbreden

Op de tweede dag is het onderzoek verder uitgediept. In de ochtend zetten vrijwilligers en professionals van onder andere gemeente Rotterdam en Rijkswaterstaat in de Onderzeebootloods het sorteerwerk voort voor het Litter-ID onderzoek om zo het materiaal uit de onderzoekslocaties van deelgebieden stad, haven en rivier gecategoriseerd te hebben.

's Middags verplaatste het gezelschap zich naar het Drijvend Paviljoen voor de Community of Practice Plastic (CoPP) expertbijeenkomst. Gestart werd met presentaties vanuit de CoPP over governance en beleid over plastic in water:

Johan Oosterbaan van het Hoogheemraadschap van Rijnland sprak over het dilemma van waterschappen: er is geen hard juridisch kader voor aanpak van plastic in water, maar wel maatschappelijke behoefte. Dit vraagt om beleid, dat aansluit op de kerntaken van waterschappen. De ontwikkeling van gestrekte naar Rijnlands beleid is door Johan toegelicht: een ontwikkeling van losse, reactieve acties naar een meer proactieve en samenhangende aanpak van plasticvervuiling. Met het voorgestelde beleid wordt een belangrijke stap gezet richting een schoner en ecologisch gezonder watersysteem. De presentatie kan je [hier](#) terugvinden.

Vervolgens presenteerden Joost Barendrecht (IVN) en Mariska Heijs (Hogeschool Rotterdam) onderzoek naar governance en beleid rond plastic zwerfvuil. In het kader van het TREASURE project is er een inventarisatie gedaan naar beleid en aanpak van plastic vervuiling bij verschillende

overheden en gebiedsbeheerders in de Maasdelta en Noord-Holland. Hieruit komt o.a. naar voren dat er een gebrek is aan beleid, coördinatie en overzicht van kennis en data. Het gepresenteerde onderzoek liet daarnaast duidelijk zien dat er veel kennis, betrokkenheid en initiatieven bestaan rondom plasticvervuiling. Tegelijkertijd is er een duidelijke roep om structuur: regie, verbinding, beleidskaders en effectieve inzet van middelen. De oproep die hieruit volgt is helder: de tijd van afwachten is voorbij. Er liggen genoeg handvatten om lokaal en regionaal aan de slag te gaan – met concrete maatregelen, bestaande instrumenten en een netwerk van mensen die willen. De presentatie is [hier](#) in te zien.

Deze praktijkervaringen vormden een goede introductie op de expertpanel sessie. Mede georganiseerd door Leiden-Delft-Erasmus Centre for Sustainability is vanuit praktijk en wetenschap discussie gevoerd over de vraag: Hoe haalbaar is een Plasticvrije Rijn-Maasdelta?

Moderator Desiree Hoving startte deze discussie in gesprek met Professor Circulair Productontwerp Ruud Balkenende (TU Delft) en Lector Water en Klimaat Ted Veldkamp (Hogeschool Rotterdam). Beiden benadrukken de complexiteit, het gaat over juridische, economische en ontwerpaspecten van plastics en dat samenwerking zoals de CoPP daarom essentieel is.

Het eerste panel bestond uit experts uit de praktijk van plasticsproductie, -verpakkingen en -verwerking:

- Albert Keukens, Sustainability Manager bij Shinetsu en voorzitter van de Rotterdam Clean Sweep Taskforce.
- Kester Smit, Business Development Manager Benelux bij Tetra Pak.
- Jan-Jaap Volmer, CEO en co-founder van Uppact BV en Upcycling Plastics BV.

Een open en kritisch gesprek, met veel interactie uit de zaal, is gevoerd met als opvallendste punten:

- Plasticpellets vormen een serieuze milieuproblematiek, zelfs vóórdat ze verwerkt worden in producten. Preventie en ketensamenwerking zijn cruciaal.
- Drankkartons kunnen een duurzamer alternatief zijn, maar recycling blijft een knelpunt. Infrastructuur en beleid (zoals statiegeld) kunnen hier verbetering brengen.
- Innovatieve upcycling-oplossingen zijn nodig om plastic een tweede leven te geven en de impact van afval te minimaliseren.

In het tweede panel reflecteerden experts uit de wetenschap en onderzoek op de aangedragen punten:

- Lise Manier, Associate Professor of Design for Sustainable Behavior Change (TU Delft).
- Esther Kentin, Lecturer International Law en projectleider van het Leiden Advocacy Project on Plastic.
- Frank Berkers, Lector Business for Societal Transitions (Hogeschool Rotterdam) en Lead Scientist Collaborative Business Models bij TNO Vector.

Conclusie van de discussie “Er is geen eenvoudige oplossing, maar systeemverandering vereist dat we aan meerdere knoppen tegelijk draaien.” Punten die hiervoor zijn aangedragen zijn onder andere:

- Statiegeld is een bewezen effectief instrument, maar zou verder uitgebreid kunnen worden, mogelijk met een verhoging naar 50 cent per verpakking.
- Hergebruiksystemen bieden grotere circulaire winst dan recycling, maar zijn nog niet economisch concurrerend.
- Een virgin plastic tax kan de vraag naar gerecyclede materialen stimuleren, maar werkt alleen als deze breed wordt ingevoerd.
- Bedrijven en overheden moeten meer samenwerken, en economische prikkels moeten circulaire innovaties ondersteunen in plaats van virgin plastic te bevoordelen.

Een publieksverslag van de expertpanelsessie is [hier](#) te vinden.

De dag werd in het Drijvend Paviljoen afgesloten met een netwerkborrel waar de gesprekken zijn voortgezet.

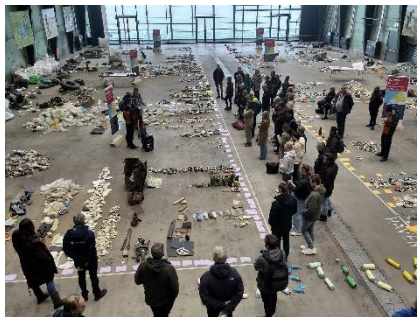
Stakeholderdag: Van analyse naar actie

De derde en laatste dag stond in het teken van concrete oplossingen. In de Onderzeebootloods, die de voorgaande dagen was omgetoverd tot een groot zwerfafval analysecentrum, kwamen lokale betrokkenen samen om per locatie bronnen en oplossingen in kaart te brengen met de Litter-ID methodiek.

Ondernemers, bewoners, overheidsfunctionarissen en natuur- en milieuorganisaties hebben hun specifieke gebiedskennis ingebracht om de herkomst van het afval te duiden en oplossingen te formuleren. Onder begeleiding van Wouter Jan Strietman en Else Giesbers van Wageningen Social & Economisch Research en Eelco Leemans van Leeway Marine is voor de deelgebieden stad, haven en rivier een goed beeld gevormd van herkomst en oorzaken van lokale plastic vervuiling.

Vervolgens is dit uitgewerkt naar maatregelen in groepsessies in het Drijvend Paviljoen door antwoorden te generen op de vraag: *Welke actie stel jij voor om zwerfafval in jouw deelgebied aan te pakken zodat het niet in de Delta terechtkomt?*

Hieruit zijn 38 ideeën gekomen waarvan er een aantal verder zijn uitgewerkt:

- (landelijke) educatie en cultuurlessen voor scholen
- Brononderzoek om lokale veroorzakers te identificeren
- Versterken van samenwerking met NGO's
- Versterken van samenwerking met gebruikers (zoals recreanten)
- Meer onderzoek en gerichte aanpak op nurdles
- Uniformeren van monitoring
- 'Vang 5 voor iedereen' bewustwordingscampagne
- Vangsystemen en bellenschermen op hotspots

Deze oplossingen vormen stukken van de puzzel om te komen tot een plasticvrije delta. Deze puzzel is als Call to Action aangeboden aan betrokken bestuurders. Ronald Nomes (Hoofd Ingenieur Directeur Rijkswaterstaat West-Nederland Zuid), Joost van Maaren (Directeur Schone en Circulaire Stad, gemeente Rotterdam), Berte Simons (Chief Operating Officer, Port of Rotterdam), Robert van Ingen (Directeur Instituut voor de Gebouwde Omgeving, Hogeschool Rotterdam) en Judith van der Stel (Hoofd netwerkontwikkeling en visie, Rijkswaterstaat West-Nederland Zuid) legden de eerste vijf puzzelstukken:

- SAMENWERKEN EN DOEN!

Samen werken aan plasticvrije delta. We hebben allemaal een rol in het creëren van een duurzame toekomst. Wacht niet af, maar ga!

- FACILITEREN LOKALE INITIATIEVEN

Lokale initiatieven zijn waardevol! Faciliteren en stimuleren van lokale initiatieven is essentieel.

- BRONAANPAK én OPRUIMEN

We pakken het probleem aan bij de bron én we ruimen op als het toch in het milieu terecht komt.

- FOCUS OP HOTSPOTS

Over 5 jaar zijn deze hotspots schoon(er) met 70% met SUP-gelden en door daarin samen te werken.

- URGENTIE: MICROPLASTICS VOORKOMEN

Voorkomen dat macroplastics microplastics worden. Blik op de toekomst: Benadrukken urgentie van snel opruimen.

“Iedereen heeft een stuk van de puzzel, samen maken we hem compleet!” dat was de boodschap. De puzzel is dan ook aangevuld met acties uit de deelgebieden rivier, haven en stad van de stakeholder sessies. Met de oproep om van Call to Action, naar Actieplan te gaan is het PLASTIVAL afgesloten. [Marloes Arkesteijn](#), singer-songwriter en transitie maker, die gedurende de dag met inspirerende muziek iedereen wist te raken, zorgde ervoor dat iedereen met het juiste gevoel vertrok: wij maken verschil!

Vervolg: Naar een Plasticvrije Rijn-Maasdelta

Het PLASTIVAL is dan afgelopen, nu begint het pas echt: samen werken aan een plasticvrije delta. De uitkomsten van het PLASTIVAL worden de komende periode uitgewerkt. Hiermee leggen we de basis voor een regionaal actieplan: welke acties, oplossingsrichtingen en samenwerkingen zijn er nodig om tot een plasticvrije delta te komen?

Als een ding duidelijk is geworden tijdens het PLASTIVAL dan is het wel dat de opgave groot is, en dat we het alleen samen aan kunnen pakken. We nodigen iedereen dan ook graag uit voor een volgende Community of Practice Plastic bijeenkomst voor de zomer. Een SAVE THE DATE volgt zo snel mogelijk.

Contactpersoon: Tijmen den Oudendammer

Heb je nieuws of organiseer je een event waarvan je de CoPP leden op de hoogte wilt brengen? Meld het dan (in max. ca. 150 woorden) [per e-mail](#) en het wordt in de volgende nieuwsbrief opgenomen.